

Sygn. akt VU 709/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie sprawy z wniosku J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 29 maja 2015 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 709/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 maja 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił J. K. prawa do emerytury, z uwagi na to, iż nie udowodnił on 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu z dnia 3 lipca 2015 roku ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. ZUS podniósł, że do stażu pracy w szczególnych warunkach zaliczył okresy wyszczególnione w świadectwach pracy w szczególnych warunkach dostarczonych przez skarżącego.

Na rozprawie w dniu 5 maja 2016 roku wnioskodawca sprecyzował odwołanie w ten sposób, że wniósł o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania służby wojskowej od dnia 5 kwietnia 1975 roku do dnia 7 kwietnia 1977 roku.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. K., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 21 maja 2015 roku wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 akt ZUS)

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił staż sumaryczny w wymiarze 28 lat i 25 dni, w tym 26 lat, 10 miesięcy i 8 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 2 miesiące i 17 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy zaliczył skarżącemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres 13 lat i 21 dni, w tym:

- od dnia 18 lutego 1974 roku do dnia 19 stycznia 1975 roku, to jest 11 miesięcy w (...) w Ł. Filia T.,
- od dnia 26 kwietnia 1977 roku do dnia 31 marca 1980 roku, to jest 2 lata, 11 miesięcy, 5 dni w (...) w Ł. Filia T.,
- od dnia 16 października do dnia 31 grudnia 1990 roku, to jest 9 lat, 2 miesiące i 16 dni w(...)w R.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 29 maja 2015 roku, k. 20, pismo organu rentowego z dnia 26 czerwca 2015 roku, k. 23 akt ZUS)

W okresie od dnia 18 lutego 1974 roku do dnia 31 marca 1980 roku J. K. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w Ł..

(dowód: umowa o pracę z dnia 18 lutego 1974 roku, k. 3, angaż z dnia 13 lutego 1974 roku, k. 3a, rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron z dnia 7 marca 1980 roku, świadectwo pracy z dnia 20 marca 1980 roku w aktach osobowych wnioskodawcy)

Początkowo skarżący był zatrudniony na stanowisku montera samochodowego. Z dniem 1 kwietnia 1974 roku pracodawca powierzył ubezpieczonemu obowiązki mechanika napraw pojazdów samochodowych. W okresie od dnia 2 grudnia 1974 roku do dnia 19 stycznia 1975 roku wnioskodawca zajmował stanowisko ładowacza. W okresie od dnia 20 stycznia 1975 roku do dnia 4 kwietnia 1975 roku wnioskodawca wykonywał obowiązki kierowcy handlowego.

(dowód: umowa o pracę z dnia 18 lutego 1974 roku, k. 3, angaż z dnia 13 lutego 1974 roku, k. 3a, angaż z dnia 20 kwietnia 1974 roku, k. 5, angaż z dnia 7 grudnia 1974 roku, k. 5a, angaż z dnia 17 stycznia 1975 roku, k. 5b akt osobowych wnioskodawcy)

Zajmując stanowisko kierowcy handlowego, w okresie od dnia 20 stycznia 1975 roku do dnia 4 kwietnia 1975 roku wnioskodawca jeździł pojazdem marki Ż. o ładowności około 1 tony. Wnioskodawca przewoził towary spożywcze i przemysłowe. Najpierw ładował towar, a następnie zawoził go na miejsce, gdzie dokonywał rozładunku. Obsługiwał sklepy, piekarnie, ciastkarnie, przetwórnice mięsne. Woził węgiel, a także worki z solą i mąką o wadze sięgającej nawet 50 kg. Skarżący nie posiadał wówczas odpowiednich uprawnień, aby móc dostarczać ładunek samochodami ciężarowymi. Odpowiednie kwalifikacje zdobył dopiero w okresie odbywania służby wojskowej.

(dowód: zeznania świadka J. Ś., nagranie od minuty 13:40 do minuty 19:20, okoliczności potwierdzone przez wnioskodawcę, nagranie od minuty 6:15 do minuty 11:15, protokół z rozprawy z dnia 21 czerwca 2016 roku, k. 16v akt sprawy)

W okresie od dnia 5 kwietnia 1975 roku do dnia 7 kwietnia 1977 roku wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową.

(dowód: kserokopia książeczki wojskowej, k. 21-22 akt o kapitał początkowy)

W dniu 6 kwietnia 1977 roku wnioskodawca uzyskał pozwolenie kategorii A, B, C, E na prowadzenie pojazdów mechanicznych.

(dowód: zaświadczenie z dnia 25 kwietnia 1977 roku w aktach osobowych wnioskodawcy)

Po odbyciu zasadniczej służby wojskowej w dniu 26 kwietnia 1977 roku wnioskodawca powrócił do pracy w Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w Ł. i powierzono mu stanowisko kierowcy – ładowacza, które to stanowisko

zajmował do dnia 31 maja 1977 roku. W okresie od dnia 1 czerwca 1977 do końca zatrudnienia wnioskodawca zajmował stanowisko kierowcy konwojenta – ładowacza (kierowcy handlowego) i przypisano mu wywrotkę marki (...).

(dowód: angaż z dnia 25 kwietnia 1977 roku, umowa o pracę z dnia 26 kwietnia 1977 roku, angaż z dnia 15 czerwca 1977 roku, angaż z dnia 17 czerwca 1977 roku, angaż z dnia 15 maja 1979 roku w aktach osobowych wnioskodawcy)

Następca prawny pracodawcy odwołującego wystawił dwa świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, w których zaświadczył, że J. K.:

- w okresie od dnia 18 lutego 1974 roku do dnia 1 grudnia 1974 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych wymienionym w Wykazie A dział XIV, poz. 16 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku,

- w okresie od dnia 2 grudnia 1974 roku do dnia 19 stycznia 1975 roku oraz od dnia 26 kwietnia 1977 roku do dnia 31 marca 1980 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał ciężkie prace ładunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich pylistych w transporcie i prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony specjalistycznych (specjalizowanych) pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych na stanowiskach ładowacza i kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony wymienionych w Wykazie A dział VIII poz. 1 i poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

(dowód: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 21 marca 2014 roku, (...), świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 21 marca 2014 roku, (...) w aktach osobowych wnioskodawcy)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Skarżący odwołał się od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do wcześniejszej emerytury, domagając się przyznania wnioskowanego prawa. Swoje stanowisko sprecyzował na rozprawie w dniu 5 maja 2016 roku wskazując, że zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych winien podlegać okres odbywania czynnej służby wojskowej od dnia 5 kwietnia 1975 roku do dnia 7 kwietnia 1977 roku.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w Ł. w okresie poprzedzającym i następującym po odbywaniu zasadniczej służby wojskowej był bezsporny w świetle dokumentów znajdujących się w aktach rentowych i osobowych. Nadto ZUS zaliczył do okresu pracy w warunkach szczególnych czas zatrudnienia skarżącego bezpośrednio po zakończeniu służby wojskowej. Dlatego też spór w przedmiotowej sprawie dotyczył wyłącznie okresu poprzedzającego okres służby wojskowej. Innymi słowy, należało ustalić jakiego charakteru pracę wykonywał skarżący bezpośrednio przed dniem 5 kwietnia 1975 roku i czy była to praca w warunkach szczególnych. W tym miejscu należy zaznaczyć, że pracodawca skarżącego w wystawionym świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie wyszczególnił okresu zatrudnienia skarżącego na stanowisku kierowcy handlowego od dnia 20 stycznia 1975 roku do dnia 4 kwietnia 1975 roku.

Ze względu na treść wyżej wymienionego dokumentu organ rentowy zakwestionował, aby wnioskodawca w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach. Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Z tym, że wówczas na ubezpieczonym spoczywa ciężar wykazania, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Jak wynika wprost z art. 108 ust 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1967 nr 44 poz. 220 ze zm., w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 1975 roku) okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby

Należy podkreślić, że Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów II UZP 6/13 z dnia 13 października 2013 roku (OSNP 2014/3/42, LEX nr 1385939) stwierdził, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym. Istota podjętej uchwały sprowadza się do przyjęcia zasady, że pracownikowi, który we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, okres służby podlega wliczeniu do okresu zatrudnienia również w zakresie szczególnych

uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. W świetle uchwały powołanej wyżej regulacje ustanawiały fikcję prawną, z której wynika, że pracownik **zatrudniony w szczególnych warunkach**, który po zakończeniu czynnej służby wojskowej powraca do tego zatrudnienia w przepisany terminie, zachowuje status pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w okresie pełnienia tej służby. Oznacza to, iż zaliczenie okresu służby wojskowej do okresu pracy w szczególnych warunkach możliwe jest w takiej sytuacji, kiedy pracownik wykonujący pracę w szczególnych warunkach powołany jest do służby wojskowej i następnie po zwolnieniu z tej służby zgłasza się do pracy w przepisany terminie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 30 września 2014 roku, sygn. akt III AUa 574/14)

Celem zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od dnia 20 stycznia 1975 roku do dnia 4 kwietnia 1975 roku i w konsekwencji okresu służby wojskowej wnioskodawca winien był zatem udowodnić, że bezpośrednio przed dniem 5 kwietnia 1975 roku wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nie sprostował temu obowiązkowi. Z materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowym postępowaniu wynika, że wnioskodawca wykonywał obowiązki kierowcy pojazdu dostawczego marki Ż. Powyższe potwierdził sam skarżący zaznaczając, że nie posiadał wówczas wystarczających uprawnień, które pozwalałyby mu prowadzić samochody ciężarowe. Uzyskał takowe uprawnienia dopiero w okresie odbywania służby wojskowej. Wykonywanie obowiązków polegających na dostarczaniu towarów pojazdem dostawczym marki Ż. nie pozwala zaliczyć kwestionowanego przez organ rentowy okresu do pracy w warunkach szczególnych. Nie była to bowiem praca wymieniona w Wykazie A, Dział VIII, poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, a zatem praca kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony

W konsekwencji ubezpieczony nie spełnia warunków, o których mowa w art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej Ludowej. Okres zasadniczej służby wojskowej nie przypadł bowiem w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach i nie może podlegać wliczeniu do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku (art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Z tych wszystkich względów na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd odwołanie oddalił.